

Szám : 10-21/33/1963.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

011

HK: 002/74. mib. jv

**A Magyar Népköztársaság
Belügyminiszterének
0033. számú
PARANCSA****Budapest, 1963. december 5-én.****Tárgy:** Az operatív nyilvántartás rendezése és a nyilvántartás adatainak felhasználása.

Az elmúlt években pártunk és kormányunk helyes politikája következtében változások történtek a társadalom osztályszerkezetében. Ezek a változások az operatív nyilvántartásban szereplő személyek magatartására és körülményeire is hatással voltak.

A nyilvántartásban szereplők egy részénél a kompromittáltság régi, vagy nem súlyos, annak társadalmi veszélyessége az elmúlt évek során csökkent.

Egyesek abbahagyták ellenséges tevékenységüket, mások a fejlődés eredményeként lojálissá váltak, beilleszkedtek társadalmi rendszerünkbe.

Ezt a változást az operatív nyilvántartás nem elég gyorsan követte.

Emellett az operatív szervek a nyilvántartásban szereplő személyekre vonatkozó adatokat, anyagokat sok esetben mechanikusan, kellő ellenőrzés nélkül használták fel.

Figyelmen kívül hagyták az adatok, anyagok keletkezésének idejét, körülményeit, súlyosságának fokát, a személy magatartásában bekövetkezett változásokat. Mindez komoly hibákhoz vezetett, különösen akkor, amikor a megtett intézkedések az állampolgárok jogainak korlátozását vonták maga után.

Annak érdekében, hogy a nyilvántartás megfeleljen a követelményeknek, a bekövetkezett fejlődést kövesse, hogy az operatív szervek a nyilvántartásban szereplő adatokat, anyagokat a párt politikáját figyelembe véve használják fel,

m e g p a r a n c s o l o m

a III. Főcsoportfőnökség operatív nyilvántartásának rendezését, a nyilvántartási adatok felhasználás előtti ellenőrzését. Ezt az alábbi elvek szerint kell végrehajtani:

I.

1. Az operatív nyilvántartást a III. Főcsoportfőnökség központi és megyei (budapesti) szerveinél úgy szervezzék meg, hogy az **alap-** és **kutató** nyilvántartásra tagozódjon.

2. Alapnyilvántartásba kell venni:

- a) A Magyar Népköztársaság bíróságai által politikai bűncselekmények miatt elítélt és jelenleg is az ítélet hatálya alatt álló személyeket.
- b) Ellenséges tevékenység alapján feldolgozás alá vont magyar és külföldi (kapitalista) állampolgárságú személyeket.
- c) A horthysta ellenforradalmi rendszer vezetőit és kiszolgálói közül azokat a személyeket, akik:
  - államhatalmi szervezetekben, intézményekben, államapparátusban, egyházakban, fasiszta szervezetekben, vagy pártokban betöltött funkciójukkal és tevékenységükkel aktívan támogatták a múlt rendszer népelnyomó politikáját, hazaáruló külpolitikáját,
  - segítséget nyújtottak kommunista, vagy más haladó szervezetek és mozgalmak, vagy azok tagjainak üldözéséhez.
- d) A volt jezsuita szerzetesrendek vezetőit és tagjait, egyéb szerzetesrendek és szekták vezetőit, a cionista mozgalom volt vezetőit.
- e) A kapitalista országokban élő emigráció tagjai közül azokat, akik a Magyar Népköztársaság, vagy a szocialista tábor országai ellen ellenséges tevékenységet fejtenek ki.

3. Kutató nyilvántartásba kell venni:

Azokat a személyeket, akiknek politikai bűncselekménye csekély súlyú volt, elkövetése óta hosszabb idő telt el és cselekményük társadalmi veszélyessége csökkent, illetve, akiknek múltbeli kompromittáltságuk csekély.

- a) Azokat a politikai bűncselekményekért elítélt személyeket, akik büntetésüket letöltötték — vagy kegyelemmel szabadultak — és mentesültek a büntetés hátrányos jogkövetkezményei alól.
- b) Rendszerellenes politikai cselekmény miatt internált, rendőri felügyelet alá helyezett személyeket.
- c) Azokat a személyeket, akiket politikai bűncselekmény elkövetése miatt a bíróság, vagy a rendőrség figyelmeztetésben részesített, vagy részesít.
- d) A horthysta hadsereg hivatásos tisztjeit, jutasi tiszthelyetteseit, a rendőrség magasabb beosztású vezetőit, a csendőrség legénységi állományú tagjait, a fasiszta pártok és szervezetek, vallási szekták, szerzetesrendek, a cionista mozgalom volt aktív tagjait.
- e) A nyugati emigrációból hazatért volt jobboldali, valamint az országot a felszabadulás után illegálisan elhagyó és amnesztiával visszatért személyeket.

4. A nyilvántartásból törölni kell:

- a) Akiknek kompromittáltsága régi és csekély, politikai magatartásuk ellen huzamosabb idő óta kifogás nem merült fel.
- b) A volt horthysta erőszakos szervezetek hivatásos tagjai közül azokat, akik a szocializmus építésében eredményes munkát végeznek és politikai magatartásuk pozitív.
- c) A volt kizsákmányoló osztályok tagjai és leszármazottai közül azokat, akik kizárólag osztályhelyzetük alapján kerültek nyilvántartásba.
- d) Azokat a személyeket, akiknek múltbeli kompromittáltságuk súlyos volt, azonban a szocializmus építésében kiemelkedő érdemeket szereztek.

II.

1. A BM. III/2. Osztály által közölt, a nyilvántartásban szereplő személyekre vonatkozó terhelő adatokat az operatív szervek tájékoztató jellegűnek tekintsék.

2. Amennyiben az alapnyilvántartásban szereplő valamely személynél állampolgári jogokat korlátozó intézkedések válnak szükségessé, az operatív szervek a személyre vonatkozó anyagokat, adatokat felhasználás előtt kötelesek gondosan ellenőrizni és csak az összes körülmények figyelembe vételével használhatják fel. A felhasználásnál minden esetben érvényesülnie kell a személyi felelősségnek.

Ezért az ellenőrzés során meg kell győződni arról, hogy:

- a nyilvántartásban szereplő személy azonos-e az érintett személlyel, hogy személycsere ne fordulhasson elő,
- a nyilvántartott személy jelenleg is érvényben levő jogerős bírói ítélet hatálya alatt áll-e,
- a nyilvántartott személy, mint veszélyes elem operatív feldolgozás, vagy figyelő dosszié alapján ellenőrzés alatt áll-e,
- a személyre vonatkozó kompromittáló adatoknak, dokumentációknak a felhasználás idején milyen a társadalmi veszélyessége,
- a politikai kompromittáltság keletkezésétől az adat felhasználásáig eltelt idő alatt a személy pozitív, vagy negatív magatartást tanúsított-e társadalmi rendszerünk iránt.

3. A kutató nyilvántartásban szereplő adatok alapján korlátozó intézkedések nem foganatosíthatók. Amennyiben — ellenséges magatartás esetén — a kutató nyilvántartásban szereplő személyekkel szemben korlátozó intézkedések válnak szükségessé, adataikat a kutató nyilvántartásból **vissza kell helyezni az alapnyilvántartásba.**

4. Az alapnyilvántartásban szereplő személyek állampolgári jogai gyakorlati korlátozására akkor kerülhet sor, ha az állam-, vagy az operatív érdek azt kívánja, hogy az érintett személyek bizonyos állampolgári jogokat ne gyakorolhassanak (például: fegyvertartási, sokszorosítógép kezelési engedély, különleges üzemekben való elhelyezkedés, útlevél ügyek stb.).

5. Intézkedések esetén az ellenőrzött nyilvántartási adatokat úgy kell felhasználni, hogy azok a személy előtt ne dekonspirálódjanak.

6. A korlátozó intézkedések meghozatalára jogosult vezetők: az operatív nyilvántartásban szereplő személyeknél állampolgári jogokat korlátozó intézkedések engedélyezésére a miniszter, a miniszterhelyettesek, a III. főcsoportfőnök és helyettese, a csoportfőnökök és helyetteseik, a megyei (budapesti) főkapitányok, a központi, megyei és budapesti osztályvezetők és helyetteseik, valamint a III. Főcsoportfőnökség központi alosztályvezetői jogosultak.

III.

1. Az operatív nyilvántartás eszköz az ellenség elleni harcban. Feladata a nyilvántartás adataival segíteni az operatív szervek munkáját. A pontos, megalapozott nyilvántartás valamennyi operatív szerv érdeke. Ezért a BM. III/2. Osztály és az operatív szervek együttes feladata a nyilvántartásban szereplők anyagának állandó pontosítása, melynek során biztosítani kell, hogy a nyilvántartás adatai megalapozottak, megbízhatóak legyenek.

Ennek elérésére az operatív nyilvántartóknak és az operatív szerveknek szorosan együtt kell működniük.

- a) A BM. III/2. Osztály hívja fel az operatív szervek figyelmét, amikor a kartonokon levő adatok régiiek, egyes személyekre vonatkozó nyilvántartási adatok kiegészítésre szorulnak, vagy megalapozatlan indokok alapján szerepelnek a nyilvántartásban.

- b) Amikor a nyilvántartásban szereplő személyek adatainak ellenőrzése során olyan újabb megállapítások keletkeznek, amelyek szükségessé teszik a nyilvántartás adatainak módosítását, a BM. III. Főcsoportfőnökség operatív szervei kötelesek a nyilvántartás kiegészítését, pontosítását kérni.

Abban az esetben, ha a nyilvántartás adatai nem felelnek meg a valóságnak, vagy olyan kiemelkedően pozitív körülmények merülnek fel a személy magatartására, tevékenységére vonatkozóan, melyek a nyilvántartásból való törlését indokolják, kötelesek kérni a személy nyilvántartásból való törlését.

2. A BM. III/2. Osztály az operatív szervek kérésére végezze el a nyilvántartásban szereplő személyekre vonatkozó anyagok kiegészítését, pontosítását, illetve az indokolt törléseket. Biztosítsa, hogy a nyilvántartás a végbemenő változásokat folyamatosan kövesse.

IV.

1. Az operatív nyilvántartás rendezését az érintett szerveknél 1964. február 1-ig meg kell kezdeni.

2. A központi csoportfőnökségeken, megyei (budapesti) politikai osztályokon 1965. augusztus 31-ig, a BM. III/2. Osztályon 1966. február 28-ig be kell fejezni.

3. A III. főcsoportfőnök 1964. május 1-ig készíttesse el az új „Operatív nyilvántartási szabályzat“-ot, azt jóváhagyásra hozzám terjessze fel.

A jelenleg érvényben levő „Operatív nyilvántartási szabályzat“ III. fejezetében foglaltak helyett a jelen parancsomban meghatározott elveket kell érvényesíteni.

4. A III. főcsoportfőnök a nyilvántartásban szereplő személyek anyagainak ellenőrzésére, a nyilvántartás rendezésére — jelen parancsossal egyidejűleg — adjon ki végrehajtási utasítást.

5. A nyilvántartás ellenőrzését és rendezését a III. Főcsoportfőnökséghez tartozó vezetők és beosztottak tekintsék fontos politikai feladatnak, gondoskodjanak a parancs végrehajtásáról.

6. A parancs megjelenésével egyidejűleg az 1957. évi 56. számú parancsomat és az 1959. évi 6. számú II. főosztályvezetői utasítást hatályon kívül helyezem.

Felkérem a pártszervezeteket, hogy nyújtsanak segítséget az operatív nyilvántartás rendezésével, a nyilvántartási anyagok felhasználásával kapcsolatos feladatok végrehajtásához.

Jelen parancsomat és a III. főcsoportfőnök végrehajtási utasítását az operatív állománnyal ismertetni kell.

PAP JÁNOS s. k.

belügyminiszter

Kapják: miniszterhelyettesek,
BM. IV. főcsoportfőnök,
BM. III. főcsoportfőnök-helyettes,
BM. III/I., II., III., IV., V. csoportfőnökség,
BM. IV/I., II. csoportfőnök,
BM. III/1—6. Osztály vezetője,
BM. II/3. Csoport vezetője,
Határőrség Felderítő Osztály vezetője,
megyei (budapesti) rendőrfőkapitányok.

Készült: 80 példányban.
Tartalmaz: 4 oldalt.